

Aktualizace strategie financování požadavků na čištění městských odpadních vod

1. Úvod

Vláda České republiky (dále jen „ČR“) v rámci projednávání materiálu „Aktualizace strategie financování požadavků na čištění městských odpadních vod“ (dále jen „Aktualizace strategie“) uložila v bodě II. 1 Usnesení vlády ČR č. 451 ze dne 20. dubna 2009 ministru zemědělství ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem životního prostředí koordinovat a prosazovat naplňování aktualizované strategie financování požadavků na čištění městských odpadních vod podle možností státního rozpočtu České republiky a informovat vládu do 30. června 2010 o stavu plnění požadavků na čištění městských odpadních vod.

2. Postup při zjištění aktuálního stavu

Aktuální stav plnění požadavků na čištění městských odpadních vod v ČR byl zjišťován pomocí dotazníkového šetření Ministerstva zemědělství (dále jen „MZe“) s využitím podnětů od krajů a statutárních zástupců aglomerací¹, kteří reagovali na upozornění na povinnost plnit požadavky vyplývající ze směrnice Rady č. 91/271/EHS (dále jen „Směrnice“) a národních právních předpisů (viz. úkol dle bodu II.3 Usnesení vlády č. 451/2009).

Cílem tohoto šetření bylo zpřesnit a aktualizovat stav opatření v jednotlivých aglomeracích, a s tím spojenou investiční náročnost, která je nezbytné realizovat na území ČR ve stanoveném přechodném období, a také zhodnocení dosavadního průběhu naplňování požadavků na čištění městských odpadních vod. Podkladem pro zpracování dotazníkového šetření byl Konkrétní seznam aglomerací České republiky (dále jen „Seznam“) podle „Směrnice“ uvedený v materiálu schváleném Usnesením vlády č. 451/2009.

Na začátku roku 2010 bylo osloveno všech 635 statutárních zástupců dosud sledovaných aglomerací s žádostí o vyplnění dotazníku zjišťujícího aktuální stav k 31.1.2010 předmětné aglomerace s termínem doložení na odbor vodovodů a kanalizací MZe do 28.2.2010. Dále bylo osloveno 6 statutárních zástupců aglomerací, které byly na Seznam doplněny v rámci průběžné aktualizace Strategie.

Dotazník obsahoval údaje týkající se současného stavu (tj. celkový počet ekvivalentních obyvatel (dále jen „EO“) v aglomeraci, počet EO napojených na kanalizaci, počet EO řešících čištění odpadních vod individuálně, zda má aglomerace vlastní čistírnu odpadních vod (dále jen „ČOV“), která je dostatečně kapacitní a splňuje požadavky nařízení vlády č. 61/2003 Sb.,

¹ Definice aglomerace: Hranici aglomerace určují hranice současně zastavěných a zastavitelných území, ve kterých je odpadní voda z hlediska nákladů efektivně shromažditelná. Pokud jsou dvě nebo více těchto území tak blízko, že z hlediska nákladové efektivity je výhodnější společné řešení, může z nich být stanovena jediná aglomerace. Hranice aglomerace není závislá na hranici správního území obce, na počtu současně zastavěných a zastavitelných území obce a na technickém řešení čištění shromažďovaných odpadních vod. Hranice dané aglomerace musí být stanoveny případ od případu.

o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění nařízení vlády č. 229/2007 Sb. (dále jen „nařízení“) a údaje týkající se projektů na vyřešení/dořešení aglomerace (tj. náklady na realizaci projektu rozdělené na náklady spojené s ČOV a na náklady na vybudování nové kanalizace), zda bylo vydáno územní nebo stavební povolení, zda bylo zažádáno o dotaci a zda je zajištěno financování projektu, popřípadě v jaké výši.

V průběhu roku 2009 byli také obesláni zástupci aglomerací, které nemají dosud dostatečně zajištěnou přípravu realizace potřebných opatření, s upozorněním na povinnost plnit požadavky vyplývající z příslušných právních předpisů. Dále byli informováni o možnostech dotačních podpor a požádáni o zaslání informací týkajících se charakteristiky opatření, které plánují provádět pro naplnění požadavků na čištění odpadních vod.

Po urgenci bylo finálně doloženo 457 dotazníků k aglomeracím uvedeným na Seznamu. 183 aglomerací ze Seznamu tyto dotazníky nedoložilo, z toho 179 aglomerací bylo z Přílohy 1 (tj. Konkrétního seznamu aglomerací, které jsou z pohledu MZe a MŽP "vyřešené", to znamená aglomerací s počtem EO větším než 2 000 s vyhovující ČOV s napojením obyvatel na kanalizaci větším než 85 %, ve kterých nejsou realizována žádná příslušná opatření), které neměly povinnost dotazník aktualizovat v případě, že nedošlo ke změně oproti předchozímu dotazníku, jelikož tyto aglomerace považujeme za vyřešené.

Výsledkem celého dotazníkového šetření je aktualizovaný Seznam aglomerací, ve kterém je uveden současný stav aglomerace (tzn. zda ČOV v aglomeraci vyhovuje kapacitně a kvalitativně podmínkám nařízení, % napojení na kanalizaci, dále je v Seznamu uvedena charakteristika opatření a stav přípravy akce a zda probíhá realizace potřebných opatření a zda je zajištěno financování, předpokládaný termín dokončení příslušného opatření, případně v jaké výši jsou náklady na dořešení aglomerace).

Uvedené jednotlivé informace se během roku 2009 a začátkem roku 2010 průběžně aktualizovaly a zpřesňovaly. Při monitorování průběžného stavu MZe využilo podnětů od statutárních zástupců aglomerací, kteří reagovali na upozornění o povinnosti plnit požadavky vyplývající ze „Směrnice“ a dále využilo informací poskytnutých MŽP z šetření, které u uvedených aglomerací provedla ČIŽP.

Seznam jednotlivých aglomerací s podrobnými informacemi je uveden v přílohách tohoto materiálu.

3. Aglomerace plnící a neplnící požadavky na čištění městských odpadních vod

Podle zástupců Evropské komise aglomerace splňuje požadavky Směrnice tehdy, je-li:

- vybavena stokovou soustavou městských odpadních vod v rozsahu, který je ekonomicky i ekologicky efektivní,
- v ní zajištěn stupeň čištění odpovídající velikosti aglomerace,
- a vypouštění z čistíren odpadních vod vyhovuje příslušným požadavkům přílohy I B Směrnice.

Pokud není vybudování kanalizace a ČOV vhodné z důvodu příliš vysokých finančních nákladů, použijí se individuální nebo jiné vyhovující systémy čištění.

Vzhledem k tomu, že požadavky na čištění odpadních vod v jednotlivých aglomeracích do konce roku 2010 nejsou dány pouze Směrnicí, ale i bodem 6. Čl. II zákona č. 20/2004 Sb. „Obce, jejichž současně zastavěné území je zdrojem znečištění o velikosti nad 2 000 ekvivalentních obyvatel, nebo ty, které této velikosti dosáhnou do 31. prosince 2010, jsou povinny nejpozději do 31. prosince 2010 zajistit odkanalizování a čištění jejich odpadních vod na úroveň stanovenou nařízením vlády vydaným podle § 38 odst. 5 vodního zákona, ve znění tohoto zákona.“, bylo na úrovni ministerstev nezbytné konkrétně stanovit definici „vyřešené aglomerace“, která by reflektovala všechny požadavky na čištění městských odpadních vod.

MZe a MŽP považuje za „vyřešené“ aglomerace (tj. aglomerace, které splňují požadavky na čištění městských odpadních vod) ty, u kterých je ČOV dostatečně kapacitní a plní požadavky nařízení a % napojení na kanalizaci je větší nebo rovno 85. V případě, že v aglomeraci s vyhovující ČOV je % napojení na kanalizaci menší než 85, ale dopojení dalších obyvatel není v současné době ekonomicky efektivní, může být i tato aglomerace považována za „vyřešenou“.

Z výše zmíněných důvodů je pro účely této informace v Seznamu u jednotlivých aglomerací uvedeno % napojení obyvatel na kanalizaci s tím, že u zbývajících % obyvatel je čištění řešeno individuálním způsobem. Dále je zde uvedeno, zda aglomerace má dostatečné kapacitní ČOV a splňuje požadavky nařízení.

U aglomerací označených jako „vyřešené“ se může zbývajících část obyvatel řešící čištění individuálním způsobem na ČOV napojit a to za podmínky ekonomické efektivnosti, která by měla být posouzena na základě zpracovaného projektu.

Z článku č. 15, 16 a 17 Směrnice vyplývá reportingová povinnost ČR informovat Evropskou komisi (dále „EK“) o stavu implementace Směrnice. Během roku 2008 v rámci průběžné aktualizace Seznamu byl původní Seznam 635 aglomerací z roku 2009 rozšířen o 6 nových aglomerací nad 2 000 EO. Sedm aglomerací bylo vyřazeno ze Seznamu, jelikož podle definice aglomerace se jedná o aglomerace, které jsou zdrojem znečištění o velikosti do 2 000 EO. A dvě aglomerace byly podle definice aglomerace sloučeny v jednu. V celé ČR je v současnosti 633 aglomerací nad 2 000 EO.

V současné době probíhá u aglomerací, které uvádějí, že ČOV nesplňuje požadavky nařízení vlády šetření, zda plní požadavky směrnice Rady č. 91/271/EHS. V případě, že ČOV plní požadavky Směrnice, ale neplní požadavky NV je možné pak tyto aglomerace pro potřeby reportingu EK uvádět jako plnící Směrnici (tj. vyřešené).

4. Výsledky šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření obsahuje Seznam celkový přehled 633 aglomerací s tím, že Hlavní město Praha představuje celkem 16 aglomerací. Z toho je nutno 253 aglomerací dořešit v rámci naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod.

V Seznamu je uvedeno 380 aglomerací, které z pohledu MZe a MŽP splňují požadavky na čištění městských odpadních vod (viz. tabulka A přílohy 1), dále Seznam obsahuje 61 aglomerací (viz. tabulka A příloha 2), ve kterých jsou již nezbytná opatření v realizaci a nakonec seznam obsahuje 192 aglomerací, které nemají zahájenou realizaci potřebných opatření.

Tabulka č. 1: Přehled počtu aglomerací ČR, které je nutno dořešit v rámci požadavků na čištění městských odpadních vod, dle velikostní kategorie aglomerace

Aglomerace	Počet aglomerací 2010	Počet vyřešených aglomerací	Počet aglomerací, které je nutno dořešit	
			Počet aglomerací v realizaci	Počet aglomerací, které nemají zahájenou realizaci
> 10 000 EO	156	100	10	46
2 000 - 10 000 EO	477	280	51	146
Celkem	633	380	61	192

Dořešení jednotlivých aglomerací znamená realizovat v těchto aglomeracích opatření, která jsou nezbytná pro naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod, tj. výstavba, rekonstrukce či intenzifikace ČOV a /nebo výstavba či dostavba kanalizace.

Tabulka č. 2: Přehled aglomerací ve vztahu k plnění požadavků na čištění městských odpadních vod

Počet aglomerací	Počet aglomerací s opatřením v realizaci	ČOV vyhovuje* (ano / ne)	% napojení na kanalizaci větší než 85 (ano / ne)	připravována akce zahájena do konce 2010 (ano / ne)
380	-----	ano	ano	-----
Celkem: 380	-----	ano	ano	-----
73	30	ano	ne	ano
18	-----	ano	ne	ne
Celkem: 91		ano	ne	-----
83	20	ne	ano	ano
51	11	ne	ne	ano
Celkem: 134		ne	-----	ano
16	-----	ne	ano	ne
12	-----	ne	ne	ne
Celkem: 28	-----	ne	-----	ne
Celkem: 633	61	-----	-----	-----

* ČOV je dostatečně kapacitní a plní požadavky nařízení

Z tabulky č.2 lze odvodit, že z 253 aglomerací, které je potřeba dořešit, je již v 61 aglomeracích zahájena realizace akce. Ve zbývajících 192 aglomerací má celkem 61 aglomerací vyhovující ČOV a 79 aglomerací má % napojení na kanalizaci větší než 85 %. Zbývá zahájit akce na dořešení ČOV ve 131 aglomeracích a na dořešení kanalizace ve 113 aglomeracích. Z toho v 52 případech je potřeba dořešit současně ČOV a kanalizaci. V 46 případech nebudou připravovaná opatření zahájena do konce roku 2010.

5. Finanční náklady k zajištění požadavků na čištění městských odpadních vod

Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření došlo také ke zpřesnění finanční náročnosti opatření, která je nutno na území ČR realizovat pro naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod. Finanční náročnost opatření je vztažena k cenové úrovni roku 2010.

Celkové náklady na dořešení potřebných opatření v aglomeracích jsou vyčísleny na 34 102 mil. Kč. Náklady na dořešení ČOV v aglomeracích jsou ve výši 21 995 mil. Kč (včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši 11 mld. Kč). Dále je nutné uvažovat i s náklady ve výši 1 mld. Kč na ČOV v těch aglomeracích ve kterých je ČOV v současné době vyhovující, ale v blízké době bude nutná její intenzifikace a to z důvodu kapacitního nebo technologického. Náklady na dořešení kanalizací jsou vyčísleny na 12 107 mil. Kč.

Při zpracování Seznamu aglomerací nebyly do celkových nákladů zahrnuty náklady na rekonstrukce kanalizací, protože nejsou nezbytné z hlediska naplnění požadavků Směrnice. Pokud v projektu na vybudování/dobudování kanalizace vycházely náklady na 1 EO příliš vysoké (nad 100 tis. Kč/1 EO), byly celkové náklady na tento projekt ze strany MZe přepočteny na náklady odpovídající hodnotě 100 tis. Kč/1 EO. Mezi tyto náklady nejsou započteny ani náklady na projekty na dobudování kanalizace v těch případech, kdy % napojení na kanalizaci v aglomeraci je větší než 85. Dále mezi tyto náklady nejsou zahrnuty náklady na zainvestování budoucí výstavby.

Přehled potřebných nákladů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod je uveden v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Přehled potřebných nákladů a zajištěných zdrojů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod

Aglomerace	Počet aglomerací	Náklady (mil. Kč)
Aglomerace, ve kterých se předpokládá zahájení realizace opatření v roce 2010	146	24 408*
Aglomerace, ve kterých se nepředpokládá zahájení realizace opatření do konce roku 2010 a ve kterých je investorská příprava dostatečná ¹⁾	35	4 133
Aglomerace, které nemají vyřešeno financování a nepředpokládá se zahájení realizace opatření do roku 2010, a ve kterých není investorská příprava dostatečná ²⁾	11	997
Aglomerace, ve kterých není realizace opatření zahájena	192	29 538*
Aglomerace, které mají zajištěno financování a realizace opatření již probíhá	61	4 564
CELKEM	253	34 102

* včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši 10,8 mld. Kč

¹⁾ na akci je vydáno ÚR

²⁾ na akci není vydáno ÚR a není požádáno o dotaci

V roce 2009 celkové plánované náklady na naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod činily cca. 41,4 mld. Kč. V roce 2010 jsou tyto náklady 34,1 mld. Kč což je pokles o 17,6 %. Tento pokles je zapříčiněn dokončením realizace některých opatření a zpřesněním odhadu nákladů jednotlivých investorů.

Dále je sledováno 61 aglomerací, které nejsou uvedeny na Seznamu v rámci strategie, ale které jsou vedeny na tzv. „Podseznamu sledovaných aglomerací“ (dále jen „Podseznam“). Tyto aglomerace jsou sledovány na základě předpokladu, že by jejich zastavěné území mohlo být do konce roku 2010 zdrojem znečištění větším než 2 000 EO. Odhadované náklady na dořešení těchto aglomerací jsou ve výši cca 1,5 mld. Kč.

Z šetření vyplývá, že kompletní realizace všech akcí není reálná do konce roku 2010. Je tedy nutné zajistit odpovídající financování s využitím znalostí o finančních alokacích a možnostech Operačního programu Životní prostředí (dále jen „OP ŽP“) do konce roku 2013, tak i národních zdrojů a zdrojů investorů zvláště v těch případech, kdy není možné podpořit projekty z prostředků OP ŽP s ohledem na požadavky materiálu „Podmínky přijatelnosti a návazných požadavků na oprávněné žadatele ze strany MŽP a Státního fondu životního prostředí (dále je „SFŽP“). V této souvislosti je třeba uvést, že existují některé tzv. problematické aglomerace (viz. usnesení vlády č. 1481 ze dne 24. listopadu 2008), které nemohou být financovány z prostředků OP ŽP. V případě uplatnění technické a ekonomické oddělitelnosti by bylo možné část potřebných opatření v těchto problematických aglomeracích financovat v rámci OP ŽP. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že aplikace principu možné oddělitelnosti tak, aby bylo možné financovat i část tzv. problematických aglomerací (viz. bod II./5 usnesení vlády č. 451 ze dne 20. dubna 2009), je možná pouze za předpokladu dodržení práva ES v oblasti veřejných zakázek a veřejné podpory.

Finanční zdroje na zabezpečení nezbytných opatření

Vzhledem k velké finanční náročnosti jednotlivých opatření, je pro úspěšnou realizaci nutná finanční podpora. Zásadním finančním zdrojem je OP ŽP. Dalším finančním zdrojem je dotační program MZe, dotační programy v rámci jednotlivých krajů a vlastní zdroje žadatelů. Konkrétní způsob financování je vždy určen na základě individuálního posouzení konkrétní akce.

Z tabulky č. 3 vyplývá, že náklady v aglomeracích ve kterých není realizace opatření zahájena jsou ve výši 29 538 mil. Kč.

Je zřejmé, že teoreticky existuje dostatek finančních zdrojů k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod a to především v rámci OP ŽP. V této souvislosti je potřeba uvést, že existuje řada tzv. problematických aglomerací (viz usnesení vlády č. 1481 ze dne 24. listopadu 2008), které nemohou být financovány z prostředků OP ŽP. V případě možné technické a ekonomické oddělitelnosti by bylo možné část potřebných opatření v těchto problematických aglomeracích financovat v rámci OP ŽP. V této souvislosti je třeba aplikovat princip možné oddělitelnosti tak, aby bylo možné financovat i část tzv. problematických aglomerací (viz. bod II./5 usnesení vlády č. 451 ze dne 20. dubna 2009).

6. Ústřední čistírna odpadních vod Praha

Na základě informací uvedených v dotazníku a informací poskytnutých Pražskou vodohospodářskou společností jsou odhadované náklady na přestavbu Ústřední čistírny odpadních vod Praha (dále jen ÚČOV) ve výši 11 mld. Kč.

Vzhledem k velkému rozsahu a značné finanční náročnosti, je zde popsán průběh a aktuální stav přípravy této stavby od poslední „Aktualizace strategie“.

15.4. 2009 SFŽP schválil akceptaci žádosti o podporu z OPŽP.

28.4.2009 Usnesením Rady hlavního města Prahy číslo 532 ze dne byla ustanovena pracovní skupina pro řešení možností financování vodohospodářské infrastruktury aglomerací hlavního města Prahy. Na základě rozhodnutí Rady hl.m. byla zahájena příprava zpracování zadávací dokumentace na výběr zhotovitele a správce stavby podle pravidel Yellow book FIDIC.

11.6.2009 Jednání zástupců MŽP, MZe a EK o kompromisech k Podmínkám přijatelnosti. Jako jedna z variant byl dohodnut princip tzv. vyjímání vodohospodářské infrastruktury ze stávajících smluv uzavřených za účelem provozování vodohospodářské infrastruktury za podmínky splnění technické oddělitelnosti a dodržení práva ES v oblasti veřejných zakázek a veřejné podpory. Tento koncept znamená posun v možnostech financování ÚČOV – nové vodní linku z OP ŽP.

21.7.2009 Řídící komise projekčního týmu byla seznámena s pěti variantami - urbanisticko architektonickými studiemi - na řešení povrchu ÚČOV a to nové i stávající vodní linky.

17.8.2009 Vládou ČR bylo vzato na vědomí pojednání mezirezortní skupiny 3 variant pro řešení podmínek přijatelnosti pro žádost o podporu z OP ŽP. Tj. 1.vyjmutí pouze nové vodní linky, 2. vyjmutí celé ÚČOV, 3. zkrácení smlouvy o pronájmu. (viz. bod II.4. Usnesení vlády č. 451/ 2009)

25.9.2009 Pro vyřešení architektonického začlenění čistírny do krajiny byl předložen a Řídící komisí schválen finální projekt „Koncepce architektonicko-krajinářského řešení nové vodní linky“.

2.10.2009 se uskutečnilo jednání na OMI (Odbor městského investora) s experty JASPERS ve věci doplnění informací k žádosti o podporu (za přítomnosti zejména zástupců Hydroprojektu, MŽP, SFŽP)

12.10.2009 Experti z JASPERS předávají seznam Guidance Note, ve kterém předkládají požadavky na doplnění a vysvětlení některých podkladů v žádosti o podporu.

18.11.2009 JASPERS předávají seznam Guidance Note II s připomínkami k dalšímu doplnění žádosti o podporu.

30.11.2009 Byla zpracována technická část zadávací dokumentace na výběr správce stavby.

3.12.2009 Na MŽP proběhlo 2. jednání s experty JASPERS. Výsledkem tohoto jednání jsou opět požadavky k doplnění žádosti. Jedná se o zdůvodnění kapacity nové vodní linky, předložení záruk, že bude realizována rekonstrukce stávající ÚČOV a bude zajištěno vybudování nového kalového hospodářství. Dále jsou požadováno předložení variant řešení přestavby, finanční analýzy.

21.12.2009 Primátor hl. města Prahy píše premiérovi vlády dopis s žádostí o pozornost k finanční podpoře stavby a upozorňuje na problémy s vyčleněním celé ÚČOV z infrastruktury a souvisejícími změnami ve smluvních vztazích.

11.1.2010 Jednání na MŽP k připomínkám JASPERS. Žádost o podporu je upravena a doplněn popis rekonstrukce ÚČOV. Žádost o podporu je zpracována pouze pro stavbu Nové vodní linky.

26.1.2010 Premiér vlády odpověděl primátorovi hl. města ve smyslu doporučení přijetí požadavků MŽP, resp. JASPERS, tj. aby byla ze smluvních vztahů mezi hl. městem Prahou a provozovatelem Pražské vodovody a kanalizace, a.s. vyjmuta celá ÚČOV.

3.2.2010 PVK zasílá dopis primátorovi o připravenosti k jednání o úpravě smluvních vztahů pro vyjmutí nové vodní linky.

4.2.2010 Ministr životního prostředí předává dopisem primátorovi informaci o aktuálním stavu projednávání žádosti. Upozorňuje na nutnost splnění kladených podmínek pro získání podpory z OP ŽP, kde je na stavbu alokováno 6 mld.Kč.

18.2.2010 Na MŽP byla předána dokumentace k žádosti o podporu doplněná o požadavky, které vznesli experti JASPERS v seznamu Guidance Note II z 18.11.2009.

3.3.2010 Jednání primátora s náměstkyní ministra životního prostředí o pracovní cestě do Bruselu.

10.3.2010 Předání pracovního návrhu Zadávací dokumentace k posouzení na SFŽP.

16.3.2010 se uskutečnilo jednání pracovní skupiny za účasti ministra životního prostředí v Bruselu na EK DG Regio ve věci oddělitelnosti ÚČOV. Výsledkem jednání je požadavek na vyjmutí stávající ÚČOV i nové vodní linky z infrastruktury.

17.3. 2010 se uskutečnilo jednání na MŽP s experty JASPERS o Informaci o projektu, ve které byly zpracovány připomínky z reportu z 3.12.2009. Výsledkem je opět požadavek na odůvodnění velikosti nové vodní linky (počet EO, znečištění), doplnění reálných variant řešení a jiných technologií, komentář k investičním nákladům.

26.4.2010 Proběhlo jednání za účasti zástupců hl.m. Prahy v čele s primátorem a zástupců spol. Veolia. Tématem bylo řešení úprav smluvních vztahů. Při této příležitosti předala spol. Veolia projekt „Řešení ÚČOV po roce 2010“. V tomto projektu navrhuje Veolia novou koncepci řešení přestavby ÚČOV – některé úpravy se zařazením denitrifikace. Spol. Veolia nabízí provedení přestavby zajištění investičních nákladů ve výši 2.9 mld. Kč. Za to požaduje zvýšení stočného, které by tuto investici pokrylo. Tento projekt však stále předpokládá, že bude realizována stavba nové vodní linky, ale v redukované podobě, ne tedy plně podle zpracované a projednávané projektové dokumentace.

5.5.2010 Na SFŽP proběhlo pracovní jednání k doplnění připomínek JASPERS Guidance Note III z 22.3.2010. SFŽP požaduje úpravy v přílohách a v Informaci o projektu. Zároveň byla SFŽP předána pracovní verze Zadávací dokumentace na zhotovitele stavby s žádostí o vyjádření s tím, že po úpravě smluvních vztahů mezi MHMP a Veolií, budou tyto skutečnosti doplněny.

Kalové hospodářství:

Vzhledem ke koncepci vymístění kalového hospodářství z Císařského ostrova do r. 2015, je projednávána i tato stavba, pro kterou byly zpracovány následující studie:

- „Analýza zpracování kalů - aerobní a anaerobní varianta“
- „Urbanisticko architektonické studie kalové hospodářství Drasty“
- „Studie proveditelnosti zpracování výstupního produktu z KH PGV technologií“

3.12.2009 Na MŽP bylo předáno Oznámení záměru na posouzení dvou variant zpracování kalů, a to anaerobního vyhnívání a fermentace kalů.

30.3.2010 Oznámení záměru bylo doplněno o studii stavby kolektoru, kterým se bude dopravovat kal a tuhý odpad z ÚČOV na kalové hospodářství na Drasty. Následně OMI zadal zpracování posouzení vlivu stavby kalového hospodářství na životní prostředí (EIA).

Nákladovost navrhované stavby může být velmi hrubě odhadnuta v řádu nákladovosti dostavby NČOV.

20.4.2010 Obdržena řada vyjádření k záměru, vč. nesouhlasného stanoviska dotčených obcí Klecany a Větrušice zahrnující např. upozornění na rozpor se zásadami Plánu odpadového hospodářství Středočeského kraje, s územně plánovací dokumentací Středočeského kraje i územně plánovací dokumentací města Klecany.

7. Nařízení vlády č. 61/2003 Sb.

Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., které bylo novelizováno nařízením vlády č. 229/2007 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech (dále jen Nařízení) transponovalo mimo jiné i směrnici Rady č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod, do národní legislativy. Producenti odpadních vod jsou povinni plnit požadavky stanovené v povoleních k vypouštění odpadních vod dle nařízení.

Emisní standardy ukazatelů přípustného znečištění odpadních vod uvedené v nařízení jsou v některých případech přísnější než Směrnice z následujících důvodů:

- nařízení vycházelo z nařízení vlády č. 82/1999 Sb., které bylo přijato 5 let před vstupem ČR do EU a už tehdy bylo přísnější než Směrnice,
- původní nařízení 61/2003 Sb. bylo také přijato před vstupem ČR do EU, bylo podstatně přísnější než Směrnice a jeho novelizace měla za úkol požadavky v nařízení rozvolnit, což se podařilo do míry, která je v souladu s ostatními směrnici EU
- nařízením vlády č. 61/2003 Sb. se transponovala také některá ustanovení Rámcové směrnice vodní politiky (2000/60/ES), kde je jasně mimo jiné uvedeno, že *„Zavedením této směrnice má být dosaženo přinejmenším stejného stupně ochrany vod, jaký je zajištěn určitými předchozími předpisy...“*. Při rozvolnění nařízení 61/2003 Sb. na požadavky dané Směrnicí by tento základní požadavek Rámcové směrnice byl porušen a ČR by hrozil infringement ze strany EK.

Větším problémem je vlastní aplikace nařízení vlády č. 61/2003 Sb. v praxi, při které dochází ke stanovování velmi přísných emisních limitů pro ukazatele přípustného znečištění odpadních vod v povolení k vypouštění odpadních vod. Z tohoto důvodu musí vlastníci infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací vynaložit větší finanční prostředky na realizaci opatření než jaká jsou požadována právními předpisy. Tyto náklady se promítnou i do provozních nákladů a tím do výše stočného.

V souvislosti s výše uvedenými aplikačními problémy je nezbytné, aby Ministerstvo životního prostředí, jako ústřední vodoprávní úřad pro problematiku odpadních vod, důsledně metodicky vedlo vodoprávní úřady k vydávání povolení k vypouštění odpadních vod v souladu s platným Metodickým pokynem k výše uvedenému nařízení vlády.

V současné době probíhá u aglomerací, které uvádějí, že ČOV nesplňuje požadavky nařízení vlády šetření, zda plní požadavky směrnice Rady č. 91/271/EHS. V případě, že ČOV plní požadavky Směrnice, ale neplní požadavky NV, je možné pak tyto aglomerace pro potřeby reportingu EK uvádět jako plnící Směrnici (tj. vyřešené).

8. Závěr

- I. Z šetření vyplývá, že kompletní realizace všech akcí není reálná do konce roku 2010.
- II. V rámci tohoto materiálu došlo ke zpřesnění finanční náročnosti nezbytných opatření vedoucích k naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod. Nově odhadnuté náklady jsou ve výši cca 34,1 mld. Kč. V rámci této částky je 61 aglomerací s náklady cca 4,6 mld. Kč, u kterých je zahájena realizace příslušných opatření, a které mají zajištěné financování (viz. tabulka A příloha 2).
- III. Počet aglomerací kde se předpokládá zahájení realizace nejpozději do konce roku 2010 (viz. tabulka A příloha 3) je 146 s odhadovanými náklady 24,4 mil. Kč (včetně nákladů na ÚČOV Praha ve výši cca 11 mld. Kč).
- IV. Počet aglomerací, kde se nepředpokládá zahájení realizace do konce roku 2010, ale mají dostatečnou investorskou přípravu (viz. tabulky A přílohy 4), je 34 s odhadovanými náklady ve výši 4,0 mld. Kč.
- V. Evidujeme 11 problematických aglomerací, ve kterých podle zjištění není v současnosti zajištěná dostatečná investorská příprava (viz. tabulka A příloha 5) tj. na akci není vydáno územní rozhodnutí a není požádáno o dotaci. Odhadované náklady v těchto 11 problematických aglomeracích jsou 1,0 mld. Kč.
- VI. V těchto 11 aglomeracích je produkováno znečištění odpovídající cca: 61 tis. EO, což představuje 0,6 % z cca 9,8 mil. EO v ČR, kterých se týká povinnost zajistit odkanalizování a čištění odpadních vod do konce roku 2010. V této souvislosti je nutné uvést, že ve většině těchto aglomeracích již existuje určitý stupeň likvidace odpadních vod tzn. nejedná se o aglomerace, které živelně vypouští všechny produkované odpadní vody do životního prostředí.
- VII. V roce 2009 celkové plánované náklady na naplnění požadavků na čištění městských odpadních vod činily cca. 41,4 mld. Kč. V roce 2010 jsou tyto náklady 34,1 mld. Kč což je pokles o 17,6 %. Počet aglomerací, které je možné považovat za vyřešené, stoupl o 73.